

Marknadskontroll av byggprodukter

Slutrapport för laminatgolv

Marknadskontroll av byggprodukter

Slutrapport för laminatgolv

Titel: Marknadskontroll av byggprodukter
Utgivare: Boverket, november, 2020
Diarienummer: 3.5.4 5633/2019

Rapporten kan beställas från Boverket.

Webbplats: www.boverket.se/publikationer
Telefon: 0455-35 30 00
Postadress: Boverket, Box 534, 371 23 Karlskrona

Rapporten finns i pdf-format på Boverkets webbplats.
Den kan också tas fram i alternativt format på begäran.

Förord

Boverket är ansvarig myndighet för marknadskontroll av byggprodukter som tillhandahålls på den svenska marknaden. Syftet med Boverkets marknadskontroll är att säkerställa att produkter som tillhandahålls på marknaden uppfyller gällande krav i lagstiftningen och inte utgör en risk för människors hälsa och säkerhet.

Denna rapport avslutar Boverkets marknadskontrollprojekt avseende laminatgolv.

Slutrapporten är sammanställd av jurist Elin Mattsson i samarbete med byggproduktexpert Sara Elfving och jurist Roni Söderholm på Tillsynsenheten.

Karlskrona november 2020

Peter Fransson
avdelningschef

Innehåll

Sammanfattning	5
Bakgrund.....	6
Inledning.....	6
Byggproduktförordningen.....	6
Dokumentationskontroll	9
Urval för kontroll	9
Resultat av dokumentationskontrollen	9
Slutsatser	11

Sammanfattning

Boverkets marknadskontroll syftar till att säkerställa att de byggprodukter som tillhandahålls på den svenska marknaden uppfyller de krav som ställs enligt europeisk lagstiftning.

Syftet med den här marknadskontrollen har varit att säkerställa att laminatgolv som tillhandahålls i Sverige uppfyller gällande krav. Inom ramen för detta projekt kontaktades totalt 13 aktörer, varav 6 tillverkare och 7 distributörer. I detta projekt har inga importörer kontrollerats.

Projektet har bestått av dokumentationskontroll, och har inte innefattat några provningar. Samtliga tillverkare som hade avvikelser i sin dokumentation kontaktades och fick tillfälle att korrigera bristerna.

Distributörer med brister i dokumentation informerades om dessa, innan ärendet skickades till behörigt marknadskontrollerande land för vidare handläggning. Mot bakgrund av genomförda kontroller och resultatet av kontakterna med de berörda aktörerna finner Boverket att projektet kan avslutas.

Denna rapport avslutar Boverkets marknadskontrollprojekt avseende laminatgolv.

Bakgrund

Inledning

Boverket är ansvarig marknadskontrollmyndighet för produkter som omfattas av förordning (EU) nr 305/2011, nedan kallad byggproduktförordningen¹.

Under en period mottog Boverket anmälningar, frågor och övriga inspel som påvisade en osäkerhet kring regleringen av golvprodukter som tillhandahålls på den svenska marknaden. Inledande undersökningar visade på stora variationer på hur produkttegenskaper redovisades, exempelvis genom piktogram/symboler istället för text. Boverket valde att i marknadskontrollen avgränsa produkturvalet till laminatgolv.

Under december 2019 – november 2020 utförde Boverket därför en marknadskontroll av laminatgolv som tillhandahölls på den svenska marknaden. Marknadskontrollen bestod av en så kallad dokumentationskontroll i enlighet med byggproduktförordningens krav, med fokus på prestandadeklaration, CE-märkning samt bruksanvisning och säkerhetsföreskrifter.

Marknadskontrollen har gett Boverket en möjlighet att informera branschens aktörer om gällande krav, samt även gett myndigheten en insikt i branschens frågeställningar och eventuella osäkerheter. Kontrollens grundsyfte har varit att säkerställa att tillverkarna följde gällande krav. Resultatet av marknadskontrollen redovisas i denna rapport.

Byggproduktförordningen

Byggproduktförordningen innehåller villkor för saluföring av byggprodukter som omfattas av en harmoniserad standard.

Byggprodukter som omfattas av en harmoniserad standard ska ha en prestandadeklaration och vara CE-märkta. Detta gäller sedan den 1 juli 2013 då byggproduktförordningen blev tillämplig fullt ut.

---

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 305/2011 om fastställande av harmoniserade villkor för saluföring av byggprodukter och om upphävande av rådets direktiv 89/106/EEG.

Aktuell harmoniserad standard

Laminatgolv omfattas av den harmoniserade europeiska standarden SS-EN 14041:2005². Detta innebär att laminatgolv ska ha prestandadeklaration och vara CE-märkta innan de sätts på den inre marknaden.

Det finns en nyare version av standarden som är framtagen av det europeiska standardiseringsorganet CEN.³ Denna har dock ännu inte citerats i Europeiska unionens officiella tidskrift, EUT, och får därför inte användas som grund för prestandadeklaration och CE-märkning.⁴

System för bedömning och fortlöpande kontroll av prestanda

En byggprodukt som omfattas av en harmoniserad standard är föremål för ett eller flera olika system för bedömning och fortlöpande kontroll av prestanda.

Laminatgolv omfattas av flera system för bedömning och fortlöpande kontroll av prestanda. För reaktion vid brandpåverkan och avgivning av formaldehyd är system 1 tillämpligt. För övriga egenskaper gäller system 3 eller 4 enligt anvisningar i standarden. De olika systemen beskrivs i byggproduktförordningens bilaga V och innebär i korthet följande:

- System 1 innebär att tillverkaren ska utföra tillverkningskontroll i fabrik samt ta stickprov för ytterligare kontroll enligt fastställd provningsplan. Ett anmält organ ska involveras vid såväl inledande typprovning av produkttypen som vid en första besiktning av tillverkningskontrollen i fabrik och där utefter fortlöpande tillverkningskontroll i fabrik.
- System 3 innebär att tillverkaren ska vända sig till ett anmält organ för att genomföra en bedömning av byggproduktens prestanda på grundval av provning, beräkning, tabellerade värden eller beskrivande dokumentation av produkten. Bedömningsresultaten ligger därefter till grund för deklarerad prestanda i prestandadeklarationen. Tillverkaren ansvarar därutöver för att utföra tillverkningskontroll i fabrik.
- System 4 innebär att tillverkaren själv svarar för att genomföra en bedömning av byggproduktens prestanda på grundval av provning,

---

² SS-EN 14041:2005 Golvmaterial – Halvhårda golv, textila golv och laminatgolv – Väsentliga egenskaper.

³ SS-EN 14041:2018 Golvmaterial – Halvhårda golv, textila golv, laminatgolv och flerskiktat golv (MMF) – Väsentliga egenskaper.

⁴ Uppgift från den 29 oktober 2020.

beräkning, tabellerade värden eller beskrivande dokumentation av produkten samt utföra tillverkningskontroll i fabrik.

Dokumentationskontroll

Urval för kontroll

Urvalet till marknadskontrollen byggde på omvärldsbevakning, som omfattade kartläggning av marknaden. Vid urval av produkttyper för kontroll lades stor fokus på att identifiera aktörer som tillhandahåller laminatgolv på den svenska marknaden, med avsikt att få ett så representativt urval som möjligt.

Projektet innefattade dokumentationskontroll av 13 aktörer, som tillhandahöll laminatgolv på den svenska marknaden. Av dessa 13 aktörer var 6 tillverkare och 7 distributörer.

Resultat av dokumentationskontrollen

Boverket begärde in prestandadeklaration, CE-märkning, samt bruksanvisningar och säkerhetsföreskrifter för en specifik produkttyp från samtliga aktörer som ingick i kontrollen.

Den inkomna dokumentationen granskades med utgångspunkt från de krav som ställs i byggproduktförordningen samt den tillämpliga harmoniserade standardens ZA-bilaga. En oklarhet bland aktörerna var hur begreppen tillverkare och distributör ska tolkas samt vilka skyldigheter som åligger dessa aktörer.

Marknadskontrollen visade på flera brister i samtliga aktörers dokumentation. De förekommande bristerna i dokumentationen beskrivs nedan under respektive rubrik.

Efter kommunikation med berörda aktörer har de genomfört eller påbörjat genomförandet av nödvändiga rättelser.

Prestandadeklaration

Merparten av de prestandadeklarationer som Boverket fick ta del av var behäftade med formella brister.

Under projektets gång konstaterade Boverket att det fanns en stor okunskap inom branschen om byggproduktförordningen och den harmoniserade standarden. För att lösa detta problem och öka medvetenheten om byggproduktförordningen tog Boverket fram informationsmaterial om prestandadeklaration och CE-märkning. Denna spreds därefter till berörda tillverkare, eventuella konsulter, distributörer och branschorganisationer.

Ett vanligt förekommande fel var att prestandadeklarationerna innehöll extrainformation som inte krävs enligt byggproduktförordningen och den harmoniserade standarden. Vissa tillverkare deklarerade egenskaper utöver det som omnämns i den harmoniserade standardens ZA-bilaga. Detta är inte tillåtet och korrigerades när Boverket påtalade bristerna.

Prestandadeklarationerna innehöll även så kallade piktogram för att beskriva produktens egenskaper. Piktogram introduceras i den nya, ännu ej citerade standarden, SS-EN 14041:2018. Boverket valde därför att tillåta användandet av dessa piktogram förutsatt att de kompletterades med egenskapernas prestanda beskrivet i text.

Ett annat återkommande fel som uppmärksammades var avsaknad av produktens unika identifikationskod och därmed även den tydliga länk som ska finnas mellan prestandadeklarationen och CE-märkningen för den specifika produkten. Ett flertal aktörer valde att ange ”laminatgolv” som unik identifikationskod, trots det faktum att dessa aktörer tillhandahöll ett flertal olika produkttyper av laminatgolv. Detta korrigerades när Boverket påtalade bristerna. Sannolikt beror denna brist på generell okunskap om byggproduktförordningens krav.

CE-märkning

Merparten av de CE-märkningar som Boverket fick ta del av inom ramen för projektet var behäftade med formella brister. Ett antal CE-märkningar uppfyllde inte byggproduktförordningens krav, då de antingen saknade väsentlig information eller inte var unika för produkttypen.

Det har varit vanligt förekommande att symboler i form av piktogram används vid upprättande av CE-märkning. Boverket anser att det är tillåtet att använda piktogram, så länge som symbolerna kompletteras med egenskapens namn.

Hos flera aktörer observerades avsaknad av ett flertal av de väsentliga egenskaper som anges i standardens ZA-bilaga. Ett flertal av de CE-märkningar som inkom till Boverket innehöll enbart bokstäverna ”CE”.

Via korrigeringsbrev och genom hänvisningar till exemplen i det framtagna informationsbladet åtgärdades alla ovanstående brister.

Slutsatser

Boverkets marknadskontroll inleddes efter inspel från omvärlden, som visade på bristande kunskap inom golvbranschen gällande byggproduktförordningens krav på dokumentation.

Själva kontrollinsatsen har genomförts genom skrivbordskontroller. Syftet med det valda arbetssättet i detta projekt var att reducera kostnader för och miljöpåverkan från resor samt att Boverket fick utrymme att kontakta fler ekonomiska aktörer med högre representativt värde för den svenska marknaden, än om det gjorts företagsbesök i varje enskilt ärende.

Den dokumentation som Boverket fick ta del av i projektet visade på att det råder stor okunskap inom golvbranschen om byggproduktförordningens krav. Merparten av kontrollerade företag hade brister i såväl prestandadeklaration som CE-märkning. Boverket bedömer därför att det kan finnas behov av framtida uppföljning inom branschen, för att säkerställa att marknadskontrollen haft genomslag på marknaden. En sådan framtida kontroll skulle kunna komma att förenas med provning.

Boverket

Myndigheten för samhällsplanering,
byggande och boende

Box 534, 371 23 Karlskrona
Telefon: 0455-35 30 00
Webbplats: www.boverket.se